מחברים צירופים: קוראים מילים ראשונות

כיתה א׳ · שיעור 5 מתוך 7 · רצף: מן הצליל אל המילה: מודעות פונולוגית וקריאה ראשונה · קריאה · 45 דקות

← לפני

בשיעור הקודם קראנו צירופים של אות וקמץ או פתח (מָ, סָ, דָ).

אחרי →

בשיעור הבא נעשה את הדרך ההפוכה: נשמע מילה, נפרק אותה ונכתוב אותה.

🎯 מטרה

התלמידים יקראו מילים קצרות מנוקדות בקמץ ובפתח בדרך של צירוף צירופים (דָּ–ג ← דָּג).

1. יקראו בקול 8 מילים בנות צירוף ועיצור (דָּג, סַל, גַּן) או שני צירופים (סָבָא, גָּמָל), 6 מתוך 8 בלי עזרה.
2. יתאימו 5 מילים כתובות לתמונות, 4 מתוך 5 נכון.
3. יבחינו בין מילה אמיתית למילת שטות שקראו (גַּן / סַג), ב־5 מתוך 6 מילים.

מיומנות: קריאה מצרפת · **כלי:** "מגלשת המילה": אצבע מחליקה מהצירוף לאות שאחריו · **פרקטיקה:** הוראה מפורשת וקריאה בזוגות (קורא–בודק)

📌 עיגון

"היכרות של האותיות ושל סימני הניקוד מאפשרת קריאה בדרך של פענוח פונולוגי (קריאה מצרפת או מקוטעת), כלומר פענוח של צירופי אות וסימן ניקוד (ב–חו–ר) וצירוף הצירופים למילה (בחור)."

תוכנית הלימודים לקידום שפה ואוריינות (גן–ב), פרק "רכישת הקריאה והכתיבה", סעיף "קריאה במערכת המנוקדת: פענוח פונולוגי–ליניארי"

🧺 חומרים

- כרטיסי מילים מנוקדות: דָּג, סַל, גַּן, גַּל, בַּד, סָבָא, אַבָּא, גָּמָל, שַׁבָּת
- כרטיסי תמונה מתאימים
- דף העבודה "קוראים מילים"

🔤 מושגים

מילה · צירוף · קריאה מצרפת

⏱️ מהלך השיעור

פתיחה 6 דק׳	שליפה: הכיתה קוראת יחד שורת צירופים מהלוח (מַ, סָ, דָּ, גָּ, בָּ). המורה שואלת: "מה יקרה אם נשים אות נוספת אחרי הצירוף?" ומציגה את המטרה: "היום נקרא את המילים הראשונות שלנו". **תשובות צפויות:** מַ, סָ, דָּ, גָּ, בָּ.
הדגמה – אני 8 דק׳	המורה כותבת דָּג. היא מכסה את ג ומקריאה "דָּ", חושפת את ג ואומרת "ג" בלי תנועה, ואז מחליקה אצבע ואומרת את שניהם יחד ומהר יותר: דָּג. היא שואלת את עצמה "האם זו מילה שאני מכירה?" ומצביעה על תמונת הדג. אחר כך היא מדגימה מילה בת שני צירופים: סָבָא (סָ–בָא), ומסבירה שהאות א בסוף אינה נשמעת. *"אני קוראת צירוף: דָּ. אחריו האות ג בלי ניקוד – צליל קצר: ג. עכשיו אני מחליקה את האצבע ומחברת: דָּ…ג, דָּג! אני מכירה את המילה הזאת – דג, כמו בתמונה."* **תשובות צפויות:** דָּג; סָבָא.
תרגול משותף – אנחנו 8 דק׳	הכיתה קוראת יחד עם המורה, באותה דרך (צירוף – אות – מחברים): סַל, גַּן, גַּל, בַּד, ואחר כך גָּמָל, אַבָּא, שַׁבָּת. אחרי כל מילה תלמיד מצמיד לה את התמונה המתאימה על הלוח. **תשובות צפויות:** סַל, גַּן, גַּל, בַּד, גָּמָל, אַבָּא, שַׁבָּת. טעות צפויה: קריאה בנפרד בלי חיבור ("סָ… ל"); המורה: "עכשיו מהר יותר, בלי לעצור – כמו שאנחנו מדברים".
תרגול מודרך – אתם בזוגות 8 דק׳	בזוגות "קורא ובודק": לכל זוג 6 כרטיסי מילה ו־6 תמונות. הקורא קורא מילה, והבודק מוצא את התמונה ובודק. מתחלפים אחרי שלוש מילים. בסיבוב השני מוסיפים 3 כרטיסים של מילות שטות (סַג, לָס, דַּב), והזוג מחליט: מילה אמיתית או מילת שטות? מילות השטות מוכיחות שהתלמיד באמת מפענח ואינו מנחש לפי התמונה. **תשובות צפויות:** מילים אמיתיות: דָּג, סַל, גַּן. מילות שטות: סַג, לָס. "דַּב" – יש שיאמרו "דוב"; המורה: "קראו מה שכתוב: דַּ־ב. זו לא מילה, כי דוב נכתב עם חולם".
עבודה עצמית – דף העבודה 10 דק׳	דף העבודה: קריאת מילים והתאמה לתמונה, הקפת המילה הנכונה מתוך שתיים לכל תמונה, סימון מילה אמיתית או מילת שטות, וציור של מילה אחת שקראו. המורה קוראת עם כל תלמיד מקבוצת התמיכה 4 מילים מהכרטיסים.
סיכום ובדיקת הבנה 5 דק׳	שאלה: "איך קוראים מילה חדשה?". כרטיס יציאה: כל תלמיד קורא למורה בקול שלוש מילים מכרטיס (גַּל, סָבָא, גָּמָל). **תשובות צפויות:** "קוראים צירוף, מוסיפים את האות הבאה ומחברים מהר". קורא 2 מתוך 3 לפחות בלי עזרה.

🤲 תמיכה

- מילים בנות צירוף ועיצור בלבד (דָּג, סַל, גַּן), עם תמונה ליד המילה.
- קריאה עם אצבע ועם כיסוי של האות הבאה (חושפים אות אחרי אות).

🚀 אתגר

- לקרוא משפט קצר: אַבָּא בָּא. / סָבָא בַּגַּן. (הכנה לשיעור 7).
- לבנות מילה חדשה מכרטיסי אותיות וניקוד ולתת לחבר לקרוא.

✅ כרטיס יציאה והערכה

כרטיס יציאה: קראו בקול: גַּל, סָבָא, גָּמָל. — **הצלחה:** קורא 2 מתוך 3 מילים לפחות, בצירוף ולא באותיות.

מה בודקים: כרטיס היציאה (קריאה אישית) ומשימות 1–2 בדף. מי שקרא נכון 6 מתוך 8 מילים בשיעור עמד ביעד; מי שלא – מתרגל מילים בנות צירוף ועיצור בשיעור הבא בפתיחה.

שיעורי בית: לקרוא להורים את המילים מהדף ולצייר עוד מילה אחת שקראתם.

קוֹרְאִים מִלִּים

כיתה א׳ · שיעור 5 ברצף · דף עבודה לתלמיד

שֵׁם: ..... תַּאֲרִיך: .....

שָׁלוֹם יְלָדִים! נְחַבֵּר צֵרוּפִים וְנִקְרָא מִלִּים.

דֻּגְמָה: דָּ + ג = דָּג 🐟

1 קִרְאוּ אֶת הַמִּלָּה. מִתְחוּ קַו אֶל הַתְּמוּנָה. ⭐

סַל	🐫
דָּג	🌊
גָּמָל	🧺
סַבָּא	👴
גַּל	🐟

2 הִסְתַּכְּלוּ בַּתְּמוּנָה. הַקִּיפוּ אֶת הַמִּלָּה הַנְּכוֹנָה. ⭐⭐

1. 🐟 דָּג / גַּן
2. 🕯️ אַבָּא / שַׁבָּת
3. 🧺 סַל / גַּל
4. 🐫 גָּמָל / סַבָּא

3 קִרְאוּ כָּל מִלָּה. כִּתְבוּ אוֹתָהּ בָּעַמּוּדָה הַנְּכוֹנָה. ⭐⭐⭐

גַּן | סַג | בַּד | לָס | אַבָּא | דַּב

מִלָּה אֲמִתִּית ✔	מִלַּת שְׁטוּת 😜

4 בַּחֲרוּ מִלָּה אַחַת שֶׁקְּרָאתֶם. כִּתְבוּ אוֹתָהּ וְצַיְּרוּ אוֹתָהּ. ⭐⭐⭐

בְּדִיקָה עַצְמִית

☐ אֲנִי יָכוֹל/ה לְחַבֵּר צֵרוּף וְאוֹת וְלִקְרֹא מִלָּה.

☐ אֲנִי יָכוֹל/ה לָדַעַת אִם קָרָאתִי מִלָּה אֲמִתִּית.